

Metodický materiál odboru dozoru a kontroly veřejné správy Ministerstva vnitra

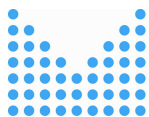
K obecně závazné vyhlášce obce, kterou se zakazuje spalování vybraných druhů pevných paliv ve stacionárních zdrojích

---

Zákon č. 201/2012 Sb., o ochraně ovzduší, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o ochraně ovzduší“) ve svém ustanovení § 17 odst. 5 stanoví: „*Ve spalovacím stacionárním zdroji o jmenovitém tepelném příkonu 300 kW a nižším je zakázáno spalovat hnědé uhlí energetické, lignit, uhelné kaly a proplástky. Obec může vyhláškou zakázat na vymezeném území obce spalování vybraných druhů pevných paliv ve stacionárních zdrojích podle věty první, s výjimkou spalovacích stacionárních zdrojů uvedených v § 17 odst. 1 písm. g) splňujících pro tato paliva požadavky stanovené v příloze č. 11 k tomuto zákonu.*“

Obecně závaznou vyhláškou lze dle zákonného zmocnění zakázat spalování vybraných druhů pevných paliv ve stacionárních zdrojích o jmenovitém tepelném příkonu 300 kW a nižším s výjimkou spalovacích stacionárních zdrojů uvedených v § 17 odst. 1 písm. g) zákona o ochraně ovzduší splňujících pro tato paliva požadavky stanovené v příloze č. 11 k tomuto zákonu. Dle § 17 odst. 1 písm. g) zákona o ochraně ovzduší má provozovatel stacionárního zdroje povinnost provozovat spalovací stacionární zdroj na pevná paliva o jmenovitém tepelném příkonu do 300 kW včetně, který slouží jako zdroj tepla pro teplovodní soustavu ústředního vytápění a který není navržen rovněž pro přímé vytápění místa instalace, v souladu s minimálními požadavky uvedenými v příloze č. 11 k tomuto zákonu. S ohledem na přechodné ustanovení § 41 odst. 16 zákona o ochraně ovzduší je provozovatel povinen provozovat zdroj v souladu s požadavky uvedenými v § 17 odst. 1 písm. g) nejpozději do 10 let od nabytí účinnosti zákona o ochraně ovzduší. Od 1. září 2022 tak platí plošný zákaz používání spalovacích stacionárních zdrojů na pevná paliva, které nesplňují alespoň 3. emisní třídu.

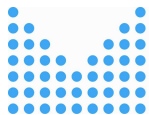
Zákaz spalování vybraných druhů pevných paliv dopadá na všechny stacionární zdroje o jmenovitém tepelném příkonu 300 kW a nižším s výjimkou těch, která jsou uvedena v § 17 odst. 1 písm. g) zákona o ochraně ovzduší. Obecně závaznou vyhláškou **tak nelze**

regulovat spalování vybraných druhů paliv ve stacionárním zdroji o jmenovitém tepelném příkonu do 300 kW včetně, který slouží jako zdroj tepla pro teplovodní soustavu ústředního vytápění a který není navržen rovněž pro přímé vytápění místa instalace, a současně splňuje požadavky uvedené v příloze č. 11 zákona o ochraně ovzduší. Ve všech ostatních spalovacích stacionárních zdrojích o jmenovitém tepelném příkonu 300 kW a nižším může být spalování vybraných druhů pevných paliv regulováno (např. ve stacionárním zdroji, který slouží jako zdroj tepla pro teplovodní soustavu ústředního vytápění a který je navržen rovněž pro přímé vytápění místa instalace).

Vybranými druhy pevných paliv je nutno rozumět všechny druhy paliv, které lze v souladu se zákonem o ochraně ovzduší ve stacionárním zdroji spalovat (např. hnědé či černé uhlí, biomasa, dřevo apod.). Pokud jde o hnědé uhlí energetické, lignit, uhelné kaly a proplástky, jejich spalování je již zakázáno přímo zákonem o ochraně ovzduší a nejsou tak předmětem regulace obecně závazné vyhlášky. Pokud obec hodlá na svém území zakázat spalování vybraných druhů pevných paliv, měla by tak postupovat s ohledem na princip proporcionality a rozumnosti. V daném případě dochází ke střetu dvou ústavně konkurujících si základních práv – práva vlastnického s právem na příznivé životní prostředí (čl. 11 a čl. 35 Listiny základních práv a svobod). Z dikce zákonného zmocnění vyplývá, že obec může zakázat spalování „vybraných“ druhů pevných paliv; zákon tak sice nevylučuje možnost, aby obec obecně závaznou vyhláškou stanovila paušální zákaz spalování všech druhů pevných paliv, nicméně by pro takovýto postup měla mít závažné důvody. Zákaz spalování vybraných druhů pevných paliv by tak měl být stanoven v co nejméně omezujícím rozsahu, a to s ohledem na místní podmínky a stav ovzduší v dané obci. Cílem obecně závazné vyhlášky je především ochrana životního prostředí (resp. ovzduší), zákaz spalování vybraných druhů pevných paliv by tak měl vést k účinné ochraně ovzduší, přičemž takovéto omezení musí být ve vztahu k požadovanému cíli přiměřené. Obec by měla být schopna prokázat, z jakých důvodů přistoupila k zakazu spalování konkrétních druhů pevných paliv a tyto důvody vhodným způsobem prokázat (důvody musí být nediskriminačního charakteru a musí vycházet z objektivních kritérií).

Zákon o ochraně ovzduší neobsahuje taxativní výčet druhů pevných paliv. Dle § 2 písm. l) tohoto zákona je „*palivem spalitelný materiál v pevném, kapalném nebo plynném skupenství, určený jeho výrobcem ke spalování za účelem uvolnění energetického obsahu tohoto materiálu*“ a dle následujícího § 17 odst. 1 písm. c) je „*provozovatel stacionárního zdroje povinen spalovat ve stacionárním zdroji pouze paliva, která splňují požadavky*

na kvalitu paliv stanovené prováděcím právním předpisem a jsou určena výrobcem stacionárního zdroje nebo paliva uvedená v povolení provozu“. Určité vodítko, co vše může být pevným palivem, nabízí sdělení Odboru ochrany ovzduší Ministerstva životního prostředí, kterým se oznamuje kódové označení vybraných údajů souhrnné provozní evidence stacionárních zdrojů (viz https://www.mzp.cz/cz/souhrnna_provozni_evidence). Dle tohoto sdělení se mezi pevná paliva řadí zejména uhlí, proplástek, lignit, koks, biomasa, dřevotříska nebo rašelina. V případě biomasy je nutno tento pojem (palivo) vykládat v souladu s § 2 písm. a) vyhlášky č. 415/2012 Sb., o přípustné úrovni znečišťování a jejím zjišťování a o provedení některých dalších ustanovení zákona o ochraně ovzduší, ve znění pozdějších předpisů.¹

Ačkoli zákonné zmocnění výslovně obec nezmocňuje stanovit zákaz jen pro některé stacionární zdroje o jmenovitém tepelném příkonu 300 kW a nižším, zároveň tuto možnost ani nevylučuje. S ohledem na zásadu minimalizace zásahů do práv osob je v takovém případě možné připustit, aby obec zákaz spalovat některé druhy pevných paliv stanovila jen pro některé tyto zdroje. I v tomto případě by však obec měla být schopna prokázat, z jakých důvodů tak učinila a tyto důvody vhodným způsobem prokázat (důvody musí být nediskriminačního charakteru a musí vycházet z objektivních kritérií). Obdobně jako v případě pevných paliv zákon o ochraně ovzduší neobsahuje výčet spalovacích stacionárních zdrojů. Určitý výčet stacionárních zdrojů nabízí sdělení Odboru ochrany ovzduší Ministerstva životního prostředí k provozování a ke kontrole spalovacích stacionárních zdrojů o jmenovitém tepelném příkonu 300 kW a nižším (viz https://www.mzp.cz/cz/spalovaci_stacionarni_zdroje_300kW_sdeleni).

Podle výše uvedeného zmocnění lze zákaz stanovit na „vymezeném území obce“. Obec může spalování zakázat buďto jen na některých místech v obci, nebo na celém území obce. V případě, že obec zakáže spalování vybraných paliv pouze na určitých místech

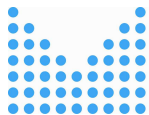
---

¹ Pro účely této vyhlášky se rozumí

a) biomasou ke spalování ve stacionárních zdrojích produkt, který je tvořen z rostlinného materiálu pocházejícího ze zemědělství nebo lesnictví a který lze použít jako palivo za účelem získání jeho energetického obsahu, a dále následující odpad použitý jako palivo:

1. rostlinný odpad ze zemědělství nebo lesnictví,
2. rostlinný odpad z potravinářského průmyslu, pokud se využije vyrobené teplo,
3. rostlinný odpad z výroby čerstvé vlákniny a z výroby papíru z buničiny, pokud se spaluje v místě výroby a vzniklé teplo se využije,
4. korkový odpad,
5. dřevný odpad s výjimkou dřevného odpadu, který může obsahovat halogenované organické sloučeniny nebo těžké kovy v důsledku ošetření látkami na ochranu dřeva nebo nátěrovými hmotami, zahrnující především takovéto dřevné odpady pocházející ze stavebnictví a z demolic.“

v obci, je třeba před vydáním obecně závazné vyhlášky posoudit vhodnost a rozumnost takové regulace, a to zejména s ohledem na princip nediskriminace obyvatelů obce.

Vzhledem k charakteru povinností lze doporučit, aby obec obecně závaznou vyhlášku vydala (resp. stanovila účinnost) v dostatečném předstihu před začátkem topné sezóny.

-
- tento materiál popisuje právní stav ke dni zpracování;
  - právní názor uvedený v tomto materiálu není právně závazný, neboť k závazným výkladům je oprávněn pouze soud
-